

Seleucia

Sayı XV - 2025

Olba Kazısı Serisi

Seleucia XV

Olba Kazısı Serisi

Seleucia, uluslararası hakemli dergidir ve her yıl Mayıs ayında bir sayı olarak basılır. Yollanan çalışmalar, belirtilen yazım kurallarına uygunsa yayınlanır, çalışması yayınlanan her yazar, çalışmanın baskı olarak yayınlanmasını kabul etmiş ve telif haklarını Seleucia yayınına devretmiş sayılır. Seleucia kopya edilemez ancak dipnot referans gösterilerek yayınlarda kullanılabilir.

Seleucia Dergisi, Sayı IV - 2014'den itibaren TR Dizin Ulakbim'de ve 2021'den itibaren Erih Plus'ta taranmaktadır.

<http://www.seleuciadergisi.com>

Editörler

Emel Erten
Diane Favro
Fikret Yegül
Murat Özyıldırım (Baş Editör)
Yavuz Yeğin

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Halit Çal
Prof. Dr. Çiğdem Dürüşken
Prof. Dr. Efrumiye Ertekin
Prof. Dr. Emel Erten
Prof. Dr. Diane Favro
Prof. Dr. Turhan Kaçar
Prof. Dr. Sedef Çokay Kepçe
Prof. Dr. Gülgün Köroğlu
Prof. Dr. Erendiz Özbayoğlu
Prof. Dr. Harun Taşkiran
Prof. Dr. Mehmet Tekocak
Prof. Dr. Ceren Ünal
Prof. Dr. Fikret K. Yegül
Prof. Dr. Ayşe Fatma Erol
Doç. Dr. Erkan Alkaç
Doç. Dr. Sabri Arıcı
Doç. Dr. Figen Çevirici Coşkun
Doç. Dr. Merih Ereğ
Doç. Dr. Kasım Oyarçın
Doç. Dr. Fikret Özbay
Doç. Dr. Sema Sandalcı
Doç. Dr. Muammer Ulutürk
Doç. Dr. Yavuz Yeğin
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kaya
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Murat Özgen
Dr. Burak Erdem
Dr. Vujadin Ivanisevic
Dr. Murat Özyıldırım

Seleucia

Olba Kazısı Serisi

Sayı: XV

Yıl: 2025

ISSN: 2148-4120

ISBN: 978-625-6925-83-0

Yazışma Adresi

Doç. Dr. Yavuz Yeğin
Ankara Üniversitesi,
Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi, Diller Binası,
Oda no: Z7
Arkeoloji Bölümü No:45-45/A
06100 – Sıhhiye / Ankara – Türkiye
Tel: 0 312 310 32 80 / 1498
E – posta: ozyildirimmurat@gmail.com -
yavuzyeğin002@gmail.com
aemelerten@gmail.com

Yayının Adı: Seleucia (Dergi)

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

Yayın Şekli: Yıllık – Türkçe ve İngilizce.

Yayın Sahibi: Bilgin Kültür Sanat Org. Yay. Bas.
Dağ. Paz. Gid. İnş. San ve Tic. Ltd. Şti. adına
Engin Devrez

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Engin Devrez

Yayının İdare Adresi: Bilgin Kültür Sanat Şti. Ltd.
Selanik 2 Cad. 64/13, Karadeniz İşhanı 3. Kat
Kızılay – Ankara
Tel: 0312 419 85 67
Sertifika no: 20193
www.bilginyayinevi.com
E – posta: bilginkultursanat@gmail.com

Baskı

Dijital Baskı Merkezi (Osman Sami Solak)
İvedikköy Mh. 1492. Cd. Yenimahalle /
ANKARA
Tel: 0533 577 6514
Matbaa Sertifika No: 70810

Teknik Düzenleme

Arş. Gör. Dr. Burak Erdem

Dağıtım

Selanik 2 Cad. 64/13, Karadeniz İşhanı 3. Kat
Kızılay – Ankara
Tel: 0312 419 85 67

Seleucia | Sayı XV | Mayıs 2025

Doğu Dağlık Cilicia Mimari Plastiği Bağlamında
Olba'dan Bir Grup Buluntu

*A Group of Finds from Olba in the Context of
Architectural Decoration in Eastern Rough Cilicia*

Emel Erten – Yavuz Yeğin

9

Su Kemerlerinin Ötesinde: Kırsalda Roma Yaşamı ve
Mimarisi

*Beyond the Reach of the Aqueducts: Roman Lives and
Architecture in the Countryside*

Fikret Yeğin

33

Juliana Anicia: "A Building Loving Woman"

Gender and Construction in Constantinople

*Juliana Anicia: "Yapı İşlerini Seven bir Kadın":
Constantinopolis'te Toplumsal Cinsiyet ve İnşaat*

Faaliyetleri

Diane Favro

55

Boncuk ve Vazo Yapımı Dışında

Tunç Çağ'ında Camın Farklı Kullanım Biçimleri

Different Uses of Glass in the Bronze Age

Other than Beads and Vessels

Emel Erten

71

Savatra'dan Yeni Adak Yazıtları

New Votive Inscriptions from Savatra

Mehmet Alkan – İlker Işık

93

Tyana Geç Antik Sur Duvarında Ele Geçen Bir

Define Hakkında İlk Değerlendirmeler

*First Evaluations of a Hoard Discovered in the Tyana
Fortress Wall*

Hüsamettin Hayri Şener

107

Gaziantep Gerçin Höyük'ten Savaş Arabası Şeklinde
Bir Kaide

A Chariot-Shaped Base from Gerçin Höyük, Gaziantep

Timur Demir – Özgür Çomak

121

Tarsus'da Türk İslam Dönemi Mihrapları

The Mihabs of Turkish-Islamic Period in Tarsus

Mustafa Kaya

139

Aizanoi Tiyatrosu'nun Scaenae Frons Düzeninin

Anadolu'daki Benzerleriyle Karşılaştırılması

*Comparison of the Scaenae Frons Order of the Aizanoi
Theatre with Similar Theatre Examples in Anatolia*

Fikret Özbay – İrem Kaya Yuki

161

Eski Çağ ve Geç Antik Çağ Yazılı Kaynaklarında
Zephyrium

Zephyrium in Ancient and Late Antique Written Sources

Muzaffer Yılmaz

183

Batı Karadeniz'de

Protohistorik Dönemlere Ait Yeni Veriler

*Recent Archaeological Evidence from the Protohistoric
Periods of the Western Black Sea Region*

Emrullah Kalkan - Yunus Emre Sevindik

193

Anamur'da Ortagonuş (Bahçegonuş) Hanı ve Çeşmesi
Ortagonuş (Bahçegonuş) Inn and Fountain in Anamur

Halil Sözlü – Sultan Eren

213

Ardahan'ın Hanak İlçesindeki Veli Kalesi

Veli Fortress in Hanak District of Ardahan

Özlem Oral

227

Roma Dönemi'nde Phokaia'yı Etkileyen

Depremlerdeki Arkeolojik İzler

*Archaeological Traces of Earthquakes Affecting Phokaia In
the Roman Age*

Sabri Arıcı

243

Eagle Figurine With Gold Medallion Holding a Ram
From Burdur Museum

*Burdur Müzesi'nden Koç Tutan Altın Madalyonlu Kartal
Figürini*

Salih Soslu

259

Antik Kaynaklar, Antropolojik ve Arkeolojik Veriler

Işığında Eski Çağ'da Dövme

*Tattooing in Antiquity in the Light of Ancient Literature,
Anthropological and Archaeological Data*

Ahmet Emirhan Bulut

287

Samsun, Bafra'daki Roma Dönemi Taş Sanduka

Mezarları ve Buluntularının Değerlendirilmesi

*An Evaluation of the Roman Period Stone Cist Graves
and Their Findings from Bafra, Samsun*

Orhan Alper Şirin

321

Aizanoi Kadoi ve Kotiaieon'dan Yün Üretimine İlişkin
Arkeolojik İzler

*Archaeological Evidence of Wool Production from Aizanoi,
Kadoi and Kotiaieon*

Aslıhan Özbay

347

Seyitömer Höyük'ten Ele Geçen Bir Grup Bıçak

A Group of Knives Found at Seyitömer Mound

Rana Başkurt Usta – Hüseyin Usta

367

Traianus'un Doğu Seferine İlişkin Arkeolojik Kanıtlar

Archaeological Evidence of Trajan's Eastern Campaign

Burak Erdem

383

Alahan Manastırı Mağara – Kilisesi

Cave-Church in Alahan Monastery

Murat Özyıldırım - Yavuz Yeğin

397

PRAEFATIO

SELEVCIA'nın 2025 sayısı bu yıl da zengin bir içerikle okurlarına ulaşıyor. Bu sayı ile aynı zamanda dergimizin on beşinci yılını da kutlama mutluluğu içindeyiz. Bu yıl aynı zamanda Olba kazıları da on beşinci yılını kutluyor. Bundan yirmi dört yıl önce, Olba akropolisinin eteklerinde mütevazı bir yüzey araştırması biçiminde başlayan çalışmamızın gelişerek, bir kazı haline gelmesinde on beş yılı geride bıraktık. Şimdi Olba'nın yerleşim tarihi, kentteki yaşam tarzı konusunda çok daha fazla bilgi sahibi olmanın sevincini ve gururunu taşıyoruz.

Olba kazısı ekibinin özveri ve gayretleri ile on beş yıldır aralıksız olarak yayınlanan SELEVCIA'nın bu sayısında, Anadolu arkeolojisini, sanat tarihini, epigrafisini, nüemizmatığını, mimarlık tarihini aydınlatan, yepyeni bulguları ve fikirleri içeren toplam yirmi bir bilimsel metin yer almakta. Bu çalışmaları yaparken emeklerini, deneyimlerini bizlerle, dergimizle paylaşan yazarlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz.

Editörler:

Prof. Dr. Emel Erten

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Fikret Yegül

Dr. Murat Özyıldırım (Baş Editör)

Doç. Dr. Yavuz Yeğin

PREFACE

SELEVCIJA's 2025 issue reaches its readers with a rich content this year as well. With this issue, we are also happy to celebrate the fifteenth anniversary of our journal. This year, the Olba excavation project is also celebrating its fifteenth anniversary. Twenty-four years ago, we started our work as a modest surface survey on the lower slopes of the Olba acropolis and it has been fifteen years since it turned into a full-scale excavation. Now, we are happy and proud to have much more information about Olba's settlement history and the lifestyle in the city.

This issue of SELEVCIJA, which has been published continuously for fifteen years thanks to the dedication and efforts of the Olba excavation team, includes a total of twenty-one scientific texts that shed light on Anatolian archaeology, art history, epigraphy, numismatics, and architectural history, and include brand new findings and ideas. We would like to express our gratitude to our authors who shared their efforts and experiences with us in our journal.

Editors:

Prof. Dr. Emel Erten

Prof. Dr. Diane Favro

Prof. Dr. Fikret Yegül

Dr. Murat Özyıldırım (Editor in Chief)

Assoc. Prof. Dr. Yavuz Yeğin

Olba Kazısı Serisi

Seleucia

Makale Başvuru Kuralları

Seleucia, Olba Kazısı yayını olarak yılda bir sayı yayınlanır. Yayınlanması istenen makalelerin en geç Şubat ayında gönderilmiş olması gerekmektedir. Seleucia, arkeoloji, eski çağ dilleri ve kültürleri, eski çağ tarihi, sanat tarihi konularında yazılan, daha önce yayınlanmayan yalnızca Türkçe, İngilizce çalışmaları ve kitap tanıtımlarını yayımlar.

Yazım Kuralları

Makaleler, Times New Roman yazı karakterinde, word dosyasında, başlık 12 punto baş harfleri büyük harf, metin ve kaynakça 10 punto, dipnotlar 9 punto ile yazılmalıdır. Sayfa sayısı, kaynakça dâhil en çok on sayfa olmalıdır. Müze, kazı, yüzey araştırması malzemelerinin yayın izinleri, makale ile birlikte yollanmalıdır. Kitap tanıtımları, üç sayfayı geçmemelidir. Çalışmada ara başlık varsa bold ve küçük harflerle yazılmalıdır. Türkçe ve İngilizce özetler, makale adının altında, 9 punto, iki yüz sözcüğü geçmemelidir. Özetlerin altında İngilizce ve Türkçe beşer anahtar sözcük, 9 punto olarak “anahtar sözcükler” ve “keywords” başlığının yanında verilmelidir. Doktora ve yüksek lisans tezlerinden oluşturulan makaleler, yayına kabul edilmemektedir.

- Dipnotlar, her sayfanın altında verilmelidir. Dipnotta yazar soyadı, yayın yılı ve sayfa numarası sıralaması aşağıdaki gibi olmalıdır. Demiriş 2006, 59.
- Kaynakça, çalışmanın sonunda yer almalı ve dipnottaki kısaltmayı açıklamalıdır.

Kitap için:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., İstanbul.

Makale için:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, İstanbul.

- Makalede kullanılan fotoğraf, resim, harita, çizim, şekil vs. metin içinde yalnızca (Lev. 1), (Lev. 2) kısaltmaları biçiminde “Levha” olarak yazılmalı, makale sonunda “Levhalar” başlığı altında sıralı olarak yazılmalıdır. Bütün levhalar, jpeg ya da tift formatında 300 dpi olmalıdır. Alıntı yapılan levha varsa sorumluluğu yazara aittir ve mutlaka alıntı yeri belirtilmelidir.
- Levha sayısı her makalede 10 adet ile kısıtlıdır.
- Latince - Yunanca sözcüklerin yazımında özel isimlerde; varsa Türkçe ek virgülle ayrılmalı, örneğin; Augustus’un, cins isimler italik yazılmalı, varsa Türkçe ek, italik yapılmadan sözcüğe bitişik yazılmalıdır, örneğin; *caveanın*.
- Tarih belirtilirken MÖ ve MS nokta kullanılmadan, makale başlıkları ile yazar ad ve soyadlarında sadece baş harfler büyük harf olarak yazılmalıdır.

Olba Excavations Series

Seleucia

Scope

Seleucia is annually published by the Olba Excavations Series. Deadline for sending papers is February of each year. Seleucia features previously unpublished studies and book reviews on archaeology, ancient languages and cultures, ancient history and history of art written only in Turkish or English.

Publishing Principles

Articles should be submitted as word documents, with font type Times New Roman, font sizes 12 points for headings (first letters should be capitalized), 10 points for text, and 9 points for footnotes and references. The number of pages of each article should not be longer than ten pages, including the bibliography. If the study is on some material/materials from a museum or an excavation, the permission for publication should be submitted together with the article. The book reviews should not be longer than three pages. If there are sub-titles, the headings should be written bold with small letters. Abstracts written in both Turkish and English should appear below the heading of the article, should be size of 9 points and minimum count of words should be 200. Below the abstracts, a minimum of 5 keywords for both languages should be included (of size 9 points) below the headings “anahtar sözcükler” and “keywords”. The articles produced out of master’s theses or doctoral dissertations will not be accepted for publication.

- Footnotes should be given under each page. The ordering of author surname, year of publication and page number should be as follows: Demiriş 2006, 59.
- The reference list should appear at the end of the study and should explain the abbreviation given in the footnote.

Book format:

Demiriş 2006 Demiriş, B., Roma Yazınında Tarih Yazıcılığı, Ege Yay., Istanbul.

Article format:

Kaçar 2009 Kaçar, T., “Arius: Bir ‘Sapkın’ın Kısa Hikayesi”, Lucerna Klasik Filoloji Yazıları, Istanbul.

- Photographs, pictures, maps, drawings, figures etc. used in the article should be referred to in the text as (Fig. 1), (Fig. 2) as abbreviations, and an ordered list of these items should appear at the end of the article under the heading “Figures”. All figures should be in JPEG or TIFF format with 300 dpi. If there are figures cited, the responsibility lies with the author and citation should be explicitly given. The number of figures for each article is limited to 10.

Savatra'dan Yeni Adak Yazıtları

Mehmet Alkan* – İlker Işık**

Öz

Makalede Lykaonia kenti Savatra'da ele geçen, Roma İmparatorluk Dönemi'nden üç yeni adak yazıtı tanıtılmaktadır. Yazıtlardan ilki, altta ve üstte birer zıvanası olan dikdörtgen bir stel üzerine yazılmış olup, Aquila oğlu Nedymos tarafından Zeus Epikarpios'a sunulduğunu kaydetmektedir. Savatra'da ne *epikarpios* lakabıyla Zeus ne de Aquila ve Nedymos isimleri daha önce belgelenmiştir. İkinci yazıt alt kısmı kırık, sunak tipli küçük bir adak taşına aittir. Taştaki kırık nedeniyle yazıt tam olarak okunamamaktadır. Bu sunak, *epekoos* lakabıyla anılan bir tanrıya adanmıştır; ancak herhangi bir tanrı/tanrıça adı deşifre edilememektedir yahut bu epithet ile kastedilen kült adı yazıtta belirtilmemiştir. Son yazıt, Savatra tiyatrosu orkestrasında yapılan arkeolojik kazıyla *in situ* olarak ele geçen bir altar üzerindedir. İyi bir işçilikle yapılmış olan bu altar, Hermogenes'in oğlu *phylarkhos* [Ore?]stes tarafından Helios, [ve Ares?] ve Aurelia Phylesi için adanmıştır. Altarın ön cephesinde miğfer ve göğüs zırhı giyen bir büst kabartması yer alır. Bu büst, Savatra'da Ares'e adanmış yazıtlı iki ayrı adak taşındaki büstlerle büyük benzerlik içindedir. Altarın sol cephesinde ise, üzerinde Αὐρηλία φύλη (Aurelia Phyle) yazılı bir sancak (*signum*) kabartma olarak işlenmiştir. Aurelia Phylesi, Marcus Aurelius ya da Aurelius soyadını taşıyan sonraki imparatorlardan birinin hükümdarlığı sırasında Savatra'da kurulmuş olmalıdır. Ayrıca, altar üzerindeki büst, sancak ve çelenk sembolleri Aurelia Phylesi üyelerinin askeri hizmetlerde öne çıkmış olabileceklerini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Savatra, Zeus Epikarpios, epekoos, Helios, Ares, Aurelia Phyle'si, tiyatro altarı

New Votive Inscriptions from Savatra

Abstract

This contribution introduces three Roman imperial period votive inscriptions newly found in the Lycaonian city of Savatra (Yağlıbayat). The first inscription, which was written on a rectangular stele with a tenon at the bottom and top, records that it was offered to Zeus Epikarpios by

* Doç. Dr. Mehmet Alkan, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Yunus Emre Yerleşkesi, 70200, Karaman, Türkiye. E-posta: mehmetalkan@kmu.edu.tr, Orcid no: 0000-0003-4315-2058.

** Doç. Dr. İlker Işık, Selçuk Üniversitesi, Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü, Alaeddin Keykubat Yerleşkesi, 42130, Konya, Türkiye. E-posta: ilkerarkeo@selcuk.edu.tr, Orcid no: 0000-0003-4510-6100.

Nedymos, son of Aquila. Neither Zeus with this epithet nor the personal names Nedymos and Aquila are previously attested in Savatra. The second inscription is carved on a small bomos-shaped votive stone, the lower part of which is broken. Due to the damage, the inscription cannot be read completely. This offering was dedicated to a deity worshipped with the epithet *epekoos*, but the name of a god/goddess cannot be clearly deciphered, or the cult name referred to by this epithet was not mentioned in the inscription. The final inscription is on a rectangular altar discovered as *in situ* in archaeological excavation made in the orchestra section of the Savatra theatre. This marble altar of good workmanship was dedicated to Helios [and Ares?] and the Aurelia Phyle by Hermogenes' son *phylarkhos* [Ore?]stes. On the front face of the altar there is a bust depicted in relief, wearing a helmet and a cuirass. In Savatra, similar busts are also found on two other inscribed votive stones offered to Ares. The right side of the altar is adorned with a relief wreath. On the left side, a banner (*signum*) inscribed only with Αὐρηλία φυλή (Aurelia Phyle) is carved in relief. This phyle must have been established in Savatra, probably at the time of Marcus Aurelius or one of the later emperors bearing the Aurelius family name. In addition, the symbols of bust, banner and wreath on the altar indicate that the members of Aurelia Phyle may have been prominent in military service.

Keywords: Savatra, Zeus Epikarprios, epekoos, Helios, Ares, Aurelia Phyle, theatre altar

Aşağıda tanıtılan adak yazıtları, Doç. Dr. İlker Işık başkanlığında Lykaonia kenti Savatra'da (Konya-Yağlıbayat Mah.) yapılan arkeolojik kazı çalışmaları ve kentin egemenlik alanında yürütülen yüzey araştırmaları sırasında ele geçmiştir¹. Üç adaktan ilk ikisi yüzey buluntusu olup sonuncusu ise tiyatro kazısıyla gün yüzüne çıkarılmıştır. Son yıllarda yaptığımız çalışmalarla birlikte sayısı giderek artan adak yazıtları, Hristiyanlık öncesi Savatra halkının dini ve sosyal yaşamının ortaya çıkarılmasına önemli katkılar sunmaya devam etmektedir. Bunlar arasında, Zeus kültünün bilinen ve ilk kez görülen epithetleriyle birlikte Savatra'da belgelenmesi, Ares kültünün yeni belgeleriyle beraber Savatra'nın askeri açıdan önemli kent oluşunun desteklenmesi en başta sayılabilir. Aşağıda da görüleceği üzere, Zeus'un *epikarprios* lakabıyla görülmesi Savatra'nın tarımsal üretim açısından da önem arz ettiğini ortaya koymaktadır. Savatra'da Helios kültünün ve Aurelia adında yeni bir phylenin varlığı son yazıtlarla birlikte ortaya çıkmaktadır.

Nr. 1: Zeus Epikarprios'a adak

Yağlıbayat Mahallesi'nde bir evin duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmış. Yerel mermerden yapılmış olan adak steli yazıtlarla birlikte iyi bir şekilde koruna gelmiştir (**Lev.**

1 MAMA corpus serisinin VIII. ve XI. ciltlerinde derlenen Savatra epigrafik belgelerin çoğunu Roma ve Erken Hristiyanlık dönemleri mezar yazıtları oluşturmaktadır. Bunların yanı sıra çok az sayıda miltaşı, onurlandırma ve adak yazıtları mevcut idi. Son yıllarda yürütülen kazı ve yüzey araştırmalarıyla birlikte onlarca mezar ve diğer türlerde yeni yazıtlar bulunmuştur. Bunlar arasından birkaç Hristiyan mezar yazıtı (Alkan – Işık 2020) ve adak yazıtı (Alkan – Işık 2021) tarafımızdan yayınlanmıştı. Bu makalede de Savatra'da yakın zamanda keşfedilen yeni adak yazıtlarının ayrıca tanıtılmasını uygun gördük.

1). Alt kısmı, stelin bir kaide üzerine oyulmuş yuvaya yerleştirilmesi için zıvana biçiminde düzenlenmiştir. Üst tarafındaki zıvana dili ise muhtemelen bir Zeus büstü ya da heykeli yerleştirilmek için tasarlanmıştır. Yazıtın altındaki boş alana bir yaprak motifi işlenmiştir.

Yükseklik: 52 cm; Genişlik: 26 cm; Derinlik: 20 cm; Harf Yü.: 2-3 cm.

Νήδυμος

2 Ἀκύλου

Διὶ Ἐπικα-

4 ρπίῳ ἐν-

χῆν.

“*Aquila oğlu Nedyμος, Zeus Epikarpios’a adağı(nı) (sundu)*”.

Yaygın görülen Νήδυμος ve Ἀκύλας (Aquila) isimleri Savatra’da yenidir. Ἐπικάρπιος² “mahsullerin koruyucusu” lakabıyla Zeus, Savatra’da ilk kez bu yazıtlı belgelenmektedir. Savatra’da *Dalbenos*³, *Keraunios-Astrapton-Syrtios?-Bronton*⁴ lakaplarıyla tapım gören baştanrının, geniş tarımsal alana sahip kentte *epikarpios* epithetiyle de görülmesi oldukça doğaldır.

Anadolu’da Zeus Epikarpios kültünün belgelendiği epigrafik buluntular, Kappadokia’da Kokoussos⁵ (Kahramanmaraş-Göksun); Kilikia’da Korykos⁶ (Mersin-Kızılkalesi) ve Silifke’ye bağlı Gedikpınarı Mahallesinde⁷ (Olba bölgesi?); Pontus-Paphlagonia bölgesinde Kaisareia⁸

2 Jessen 1907, 112 s.v. Epikarpios; Schwabl 1972, 307 s.v. Zeus.

3 Alkan – Işık 2021, 458-461 nr. 1 ve 2.

4 Alkan – Işık 2021, 461-463 nr. 3.

5 Sterrett 1888, 253-254 nr. 287 (= IGR 3, 128). Çev.: “*Nerva Traianus Caesar Sebastus Germanicus dacicus’un 9. yılında, (bu adağı) Zeus Epikarpios için Tilles oğlu Capiton kendi parasıyla (yaptırarak) adadı*”. Traianus’un 9. yılı, tribunicia potestas’ına göre MS. 105 yılına tarihlendirilmektedir (IGR).

6 Hicks 1891, 242 nr. 26 (= IGR 3, 860; I.Cilicie 16; I.Westkilikien Rep. 191 nr. KrA 4). Çev.: “*Sebastusların refahı ve kardeş severliği için Zeus Korykios Epinikios Tropaioukhos Epikarpios’a*”. Yazıt, Caracalla ve Geta’nın ortak imparatorluk zamanına, MS. 211 yılına tarihlendirilmektedir (Hicks1891). Zeus için sıralanan bu epitheler, yine Korykos’tan aynı formülasyonla yazılmış diğer bir adakta Hermes için de kullanıldığı görülmektedir (SEG 28, 1278). Zeus’a atfedilen epithetlerin Hermes’e de verilmesi Korykos’ta geçen Typhon efsanesiyle ilişkili olarak değerlendirilmektedir, bkz. Şahin 2012, 70-71; Berthou 2023, 112-114. Efsaneye göre Hermes, Typhon adlı canavara karşı savaşında Zeus’a yardım etmiştir.

7 Şahin 2007, 35 (= BE 2008, nr. 527; Chaniotis 2010, 314-315 nr. 125; SEG 57, 1701). Çev.: “*Demiourgos ve Synagogeus (olan) Sextus Firmius Fronto, (bu sunağı) Zeus Epikarpios ve Thiasos’a (adadı)*”. Adağı sunan, Roma vatandaşlık hakkına sahip Sextus Firmius Fronto, demiourgos’luk görevini muhtemelen Diokaisareia kentinde yerine getirmiş olmalıdır. Aynı zamanda bir synagogeus olarak Thiasos adlı bir “Dionysos kült derneğinin”? yöneticiliğini yapmıştır (Şahin 2007, 37-38).

8 Mendel 1901, 28 nr. 168 (= Marek 1993, 193 nr. 20). Çev.: “*Narinas oğlu Nikias ve onun karısı Khreste, (bu sunağı) Zeus Epikarpios’a adak için diktiler, sene 170*”. Tarih olarak verilen 170 yılı MS. 165 yılına tekabül etmektedir (Marek 1993).

(Sivas-Zara), Neokaisareia⁹ (Tokat-Niksar), Eukhaita (Çorum)¹⁰; Doğu Phrygia'da Kütükuşağı¹¹ (Konya-Cihanbeyli) yerleşimlerinden ele geçmiştir.

Tarihleme: Roma İmparatorluk Dönemi. Tarihlendirilebilen Zeus Epikarprios belgeleri MS. 105 ile MS. 211 yılları arasındadır. Savatra yazıtı da harf karakteri bakımından MS 2. veya 3. yüzyıla uygun düşmektedir.

Nr. 2: Epekoos lakabıyla bir tanrıya adak

Yağlıbayat Mahallesi'nde bulunmuş olup kazı evi bahçesinde korunmaktadır. Kaplan postu olarak tanımlanan, yerel mermerden yapılmış sunak taşının sol üst köşesi ve alt tarafı kırıktır (Lev. 2). Büyük olasılıkla yazıt 5. satırda sonlanıyordu.

Yükseklik: 21 cm; Genişlik: 22 cm; Derinlik: 15 cm; Harf Yükl.: 2-3 cm.

[.]E/ΣΘΗ

2 [v?]JAΔΕΙΣ^v

Ἐπηκό-

4 ϕ εὐχ-

ήν.

“[- -]Epekoos'a bu adağı [sundu].”

L. 1-2: Theta'nın önünde kavisli/lunar bir harfin alt kısmı görülebilmektedir. İkinci satır başında birden fazla kayıp harf olabilir, ancak simetrik görünüme sahip olsun diye sonunda olduğu gibi satır başında da boşluk bırakıldıysa bu satırda sadece bir harf kayıp olabilir.

Tanrıların dualara lütufla karşılık vermesini uman Eskiçağ insanları “duaları işiten” anlamındaki *epekoos* sıfatını pek çok tanrı ve tanrıçaya atfetmiştir.¹² Adak yazıtlarının genel formülasyonuna göre, bu yazıtta Ἐπηκόϕ'dan önce *dativ singular* hâlde bir tanrı/tanrıça adı ve onun önünde de adağın sahibinin yalın hâlde (*nom.*) ismi beklenir. İkinci satırdaki -AΔΕΙΣ harflerinin okunması kesindir ve bunlar yalın hâlde bir şahıs adına veya *nominativ plural* bir sözcüğe ait olabilir; *dativ singular* bir tanrı/tanrıça adının bitimi olamaz. Yine de ΔΕΙ harfleri için Δεῖ (=Δι) diye deşifre girişiminde bulunulabilir. Bu doğru kabul edilirse, sonda kalan

9 Cumont 1902, 314-316 nr. 8. Yazıtta daha önce belgelenmemiş ve tam olarak deşifre edilememiş onomastik öğeler ve anlaşılması güç ifadeler mevcuttur. Yine de geçici olarak bir çeviri yapılabilir: “Zeus Epikarprios için inşa edilen sunak, sahipleri Ταῖς ἱεραῖς καὶ Χα[.]οῖς/οῖς'ların arazilerinde, ayın küçülmesi sırasında (tanrının) ismiyle (dikildi), ki onun kararıdır, 365”. Bu, muhtemelen iki ailenin arazilerinin korunması için dikilen sunaktır. Yazıtın sonundaki 365 sayısı, Gnostik düşünce akımının dünyaya hükmettiğine inandığı varlık Abraksas'ın sayısal değeri veya harflerinin toplamı yılın gün sayısı 365'e eşit olan Mithras'ı belirtmek için bir kısaltma olabilir (Cumont 1902).

10 St.Pont. III 189. Çev.: “Zeus Epikarprios'un rahibi, Fronton'un oğlu nomikos Silvanus, Demeter ve Kore için, 147 yılının 6. ayının 4. gününde, tanrıların Ana'sının huzurunda (adadı)”. Yazıtta tarihleme olarak verilen 147 yılı Amasia erasına göre MS. 144/145 yılına tekabül etmektedir (St.Pont. III).

11 MAMA 7, 476. Çev.: “(Ben) Aelius Paizon, (bu) adağı efendim Faustus'un selameti için Zeus Epikarprios'a (sundum)”.

12 Jessen 1905, 2731-2732 ; Weinreich 1912, 5-25.

sigma'nın fazladan yazılmış olması çok zor bir ihtimal olacağından bu harf için Zeus'un *soter* epithetinin kısaltması Σ(ωτῆρι) olduğu var sayılabilir.

Burada başka bir var sayım üzerinden düşünülürse, herhangi bir tanrı/tanrıça adı anılmaksızın sadece onun *epekoos* epithetinin zikredilmiş olabileceği ihtimal dahilinde görülebilir. Belli bir tanrı ismi verilmeksizin *theos epekoos* tekil ve *theoi epekooi* çoğul tanrılara adak sunulduğu iyi bilinmektedir. Ayrıca, Mysia Bölgesi'nde Balıkesir-Kirazpınar'da ele geçen ve üzerinde sadece Ἐπικό[ω] yazılı adak steli¹³ dikkate değerdir. Yukarıdaki yazıtın ilk iki satırında bir kült ismi zikredilmemişse Ἐπικόω ile belki Savatra'da önde gelen bir tanrı kastedilmiş olabilir. Savatra yazıtlarında epithetleriyle birlikte, Zeus (*Dalbenos*; *Keraunos*, *Astrapton*, *Syrtios*?, *Bronton*)¹⁴, Ares (*Epekoos*¹⁵, *Patrios*¹⁶), Asklepios (*Soter*)¹⁷, Areiai (*Epekooi*)¹⁸ ve Men (τῆς ἐννέα)¹⁹ kültleri belgelenmiştir. Savatra'da şimdiye kadar *epekoos* lakabının sadece Ares ve Areiai için kullanıldığı görülmektedir. Areiai'nın kimliği kesin olmamakla beraber çoğul dişil kültler olduğu kuvvetle muhtemeldir²⁰. Ares aynı zamanda resmi bir karar metninde atalar tanrısı olarak yüceltilmiş olup Savatra'nın baştanrısı sayılabilecek bir konumdaydı.²¹

Sonuç itibarıyla, ilk iki satırda *epekoos* sıfatının nitelediği bir kült adı deşifre etmek pek olası görünmüyor ve dolayısıyla adak sahibi ve *epekoos* sıfatının nitelediği tanrı/tanrıça belirsizliğini korumaktadır. Bu iki satır bölünmeden [.?]E/ΣΘH[.]AΔEΙΣ diye değerlendirilerek bunun daha önce belgelenmemiş bir şahıs adı veya çoğul hâlde bir dernek/cemaat adı yahut bir ethnikon olabileceği de düşünülebilir.

Tarihleme: Roma İmparatorluk Dönemi.

Nr. 3: Helios, [Ares]? ve Phyle Aurelia adına adanan tiyatro altarı

Savatra tiyatro kazısında, orkestrada yatık bir şekilde bulunan mermer altar oldukça güzel bir işçilikle yapılmıştır (**Lev. 3–6**). Altarın ön, sol ve sağ cephelerinin gövde kısımları eşit boyutlarda çerçeveslendirilmiştir. Ön cephedeki çerçeve içinde göğüs zırhı giyinmiş, sakalsız ama bııklı bir yüz ile tasvir edilmiş kabartma bir büst yer almaktadır. Başın üst kısmı tahrip olmuş olmakla beraber miğfer giydiği anlaşılmaktadır. Bu büst, altar üzerindeki diğer sembollerden asker kökenli olduğu anlaşılan adak sahibinin veya daha olası savaş tanrısı Ares'in bir temsilidir. Sunağın sol cephesinde, üzerinde adak sahibinin mensup olduğu kabilenin adı "Aurelia Phyle" yazılı bir sancak (signum) bulunmaktadır (**Lev. 4**).

13 Robert 1962, 390 dipnot 1: "une stèle dédiée à une divinité Ἐπικό[ω]".

14 Bkz. yukarıda dipnot 3 ve 4.

15 Callander 1906, 158 nr. 1 (= Robert 1955, 72 nr. 13 ve Pl. VIII 4; Robert 1965, 43–44; SEG 15, 817); SEG 6, 455; Alkan – Işık 2021, 463–464 nr. 4.

16 Alkan – Işık 2021, 463–464 nr. 4.

17 MAMA 8, 226.

18 Alkan – Işık 2021, 463–464 nr. 4.

19 MAMA 11, 344; Işık – Akbulut – Büyükaslan 2023.

20 Areiai kültünün kimliği üzerine öne sürülen görüşler için bkz. Alkan – Işık 2021, 464–465.

21 Bkz. aşağıda dipnot 27.

Sancağın uç kısmındaki hilâlin içine güneş betimi yerleştirilmiştir (**Lev. 8**). Sağ cephede ise kabartma bir çelenk (corona) motifi işlenmiştir ki bu adak sahibinin muzaffer bir komutan olduğunu vurguluyor olabilir (**Lev. 5**). Adağın her bir cepheden alınlık kısımlarının köşeleri palmet motifleriyle süslenmiş olup profilli kaidesi oldukça sade işlenmiştir. Boş bırakılan arka cephenin alınlığında bir delik açılmıştır (**Lev. 6**). Adak yazıtı büst kabartmalı ön cephenin alınlık kısmına yazılmıştır. Dört satırlık yazıtın ilk iki satırında birkaç harflik kırık bulunmaktadır.

Yükseklik: 103 cm; Genişlik ve Derinlik: 50x45 cm (üst başlık); 42x37 cm (gövde); 55x50 cm (kaide). Harf Yü.: 2 cm.

Ön cephe alınlığındaki adak yazıtı (**Lev. 7**):

- Ἡλῖφ κ[αὶ Ἄρῃ?] καὶ φυλῇ Αὐ-
 2 ρηλῖα [Ὀρέ?]σσης Ἑρμογέ-
 νους φύλαρχος ἐκ τῶν
 4 ιδίων ἀνέστησεν.

“(Bu altarı) *Hermogenes*’in oğlu, *phylarkhos* [Ore?]stes kendi parasıyla (yaptırarak) *Helios*, [Ares?] ve *Aurelia Phyle*’si için adadı”.

L. 1-2: İlk satırın ortasındaki yaklaşık 6 harflik boşluğun tamamlanması için en uygun [καὶ Ἄρῃ] veya [καὶ Διὶ]²² görünmektedir²³. Altarın *Helios*’la birlikte savaş tanrısı *Ares*’e adanmış olması daha muhtemeldir. Çünkü, yazıtın altındaki zırlı ve miğferli kabartma büst *Ares*’i temsil ediyor olmalıdır. Aynı tarzda işlenmiş büstlerden biri *Ares Epekoos*’a²⁴, diğeri *Areiai Epekooi* ile beraber *Ares Patrios*’a²⁵ adanan iki ayrı *Savatra* buluntusu sunakta da görülmektedir. L. Robert’in yorumuna göre, *Ares Epekoos*’a adanan sunağın üzerindeki yazıt, adağın ön yüzündeki tanrı büstünün kimliğini şüpheye yer bırakmayacak kadar açıkça göstermektedir²⁶. *Savatra*’da *Ares* kültünün öne çıktığını gösteren başka bir epigrafik belge olarak *Sacerdos* kızı *Ankharne*’nin *boule* ve *demos* tarafından onurlandırıldığı yazıt²⁷ gösterilebilir.

22 Phrygia’da bir adak yazıtında *Helios* ve *Zeus* birlikte görülmektedir, MAMA 4, 113a.

23 Kayıp harflerin yerinde *Helios*’un bir epitheti olabileceği düşünülebilir ancak burada kuşkuyla okunan *kappa*, καὶ bağlacıyla birlikte başka bir kült adının olması gerektiğine işaret etmektedir.

24 Robert 1955, 72 nr. 13. Çev.: “*Ares Epekoos*’a bu adağı asker *Lucius Gattius Cornelianus* (sundu)”.

25 Alkan – Işık 2021, 463-464 nr. 4 ve Fig. 4a-c. Çev.: “[Ar]es Patrios ve epekooi Areiai için bu adağı bütün/her demos (adadı)”. Altarın ön cephesinde tahrip olmuş bir asker kabartması yer almaktadır. Sol cephesinde zırlı, miğferli ve sakallı kabartma büst de, tıpkı *Ares Epekoos*’a adanan altar üzerindeki büst gibi, burada *Ares Patrios*’u temsil etmektedir.

26 Robert 1955, 72: “Sur la face est sculpté le buste d’un dieu barbu, coiffé d’un casque et revêtu d’une cuirasse. Son identité est mise hors de doute par l’inscription, qui se développe en sept lignes au-dessus et au-dessous du relief”.

27 Cronin 1902, 371-372 nr. 144. Çev.: “*Savatrâhıların* [boule ve demos’u], imparatorların başrahibi ve ataların tanrıları *Ares* ve *Areiai*’nın rahibi *Flavius Marcellus*’un eşini, imparatorların başrahibesi, erdemin timsali *Sacerdos* kızı *Ankharne*’yi (onurlandırdı)”.

L.2: Adağı adayan phylarkhos'un isminin ilk harfleri taştaki kırık nedeniyle kayıptır. Kayıp harflerin sayısına göre en uygun tamamlama [Ορέ?]στης görünmektedir.

L. 3: φύλαρχος unvanı, Hermogenes oğlu [Ore]stes'in Aurelia Phylesinin başkanı olduğunu açıkça göstermektedir.

Altar üzerindeki sembollerden anlaşıldığı üzere, adak sahibinin başarılı bir asker kökenli olması ve adağını tiyatro binası içinde dikmesi, onun sadece bir kabile/phyle reisi değil, aynı zamanda kentin aldığı kararlarda da söz sahibi birisi olabileceğini düşündürmektedir. Savatra'dan daha önce yayınlanmış ve yakın zamanda gerçekleştirilen kazı çalışmalarıyla ele geçen epigrafik belgelerden Savatra *boule* ve *demos*'unun bazı resmi kararlar aldığı görülmektedir. Bu kararların alınmasında, sanatsal gösterilerin icra edildiği tiyatronun aynı zamanda bir meclis binası işlevi gördüğü söylenebilir. Tiyatroda kült törenlerinde kullanılmak üzere adandığı anlaşılan bu altar, Aurelia Phylesi adına Hermogenes oğlu [Ore?]stes'in bir phyle lideri ve kentin önde gelenlerinden biri olarak Savatra halkına bir armağanı veya hizmeti diye değerlendirilebilir.

Altarın sol cephesinde sancak üzerindeki yazıt (Lev. 8):

Αὐρηλ-
2 ἰα φυ-
 λή.

“Aurelia Phyle'si/Kabilesi”.

Üzerinde phyle adının yazılı olduğu sancak Aurelia Phylesi'nin sembolüdür ve büyük olasılıkla askeri bir anlam taşımaktadır. Altarın ön yüzündeki zırhlı büst de büyük olasılıkla savaş tanrısı Ares'in bir temsilidir. Altarı süsleyen bu semboller Aurelia Phylesi üyelerinin askerlikle ilgili alanlarda öne çıkmış olabileceklerini düşündürmektedir²⁸. Ayrıca çelenk motifi de phylarkhos'un veya doğrudan phylenin askeri bir başarısını simgeliyor olabilir.

Kentin en önemli kamusal yapısı ve meclis binası işlevi de gören tiyatro için altar sunan bir phylenin Savatra'da kurulmuş olması kuvvetle muhtemeldir. Kuruluş tarihine gelince, *Aurelia* adı öncelikle Marcus Aurelius'un imparatorluk dönemini veya Aurelius soyadını taşıyan sonraki imparatorlardan birinin hükümdarlık zamanını düşündürmektedir.

İsmi Aurelia soyadından almış olduğu anlaşılan iki phyle daha bilinmektedir. Korinthos'tan iki Latince yazıtta²⁹ *Tribus Aureliae* diye yerel bir phyle belgelenmektedir. L. R. Dean'ın önerisine göre, bu *tribus* adını Iulius Caesar'ın annesi Aurelia'dan almış olmalıdır³⁰. *Aureliane* adıyla diğer bir phyle, Bithynia kenti Nikaia'da biri onurlandırma diğeri mezar olmak

28 Savatralı askerlerin belgelendiği yazıtlar ve stratejik konumu üzerinden kentin Roma İmparatorluk Dönemi'nde askeri açıdan öneminin vurgulandığı detaylı yorum için bkz. Alkan – Işık 2021, 466–468.

29 Corinth VIII.2, 76 nr. 90 ve 81–82 nr. 97.

30 Dean 1918, 196. Ayrıca bkz. Corinth VIII.2, s. 82, 91.

üzere iki yazıttan³¹ bilinmektedir. Bithynia kenti Klaudiupolis'te de belgelenen *Aureliane Phyle*'si, Septimius Severus'u onurlandıran phyle yöneticilerinin listesinde³² geçmektedir. Ch. Marek'e göre, Aureliane Phylesi kesinlikle Marcus Aurelius'u anımsatmakta ve bu phylenin kuruluş tarihine ilişkin Nikaia belgeleri üzerinden daha önce yapılan yorum geçerliliğini kaybetmektedir³³.

Tarihleme: Aurelia Phylesi'nin kuruluş tarihi yazıtın tarihlendirilmesi için bir *terminus post quem* olup altarın büyük olasılıkla Marcus Aurelius veya sonrasında yapıldığı söylenebilir. Orkestrada *in situ* bulunmuş olması, altarın tiyatro binasının tamamlanmasıyla eş zamanlı veya belli bir süre sonra adandığını açıkça göstermektedir. Tiyatronun hangi tarihler arasında inşa edildiği bilinmemekle birlikte, Antoninler Dönemi itibarıyla imar faaliyetleri hızlandırılan Savatra'nın askeri bir garnizon kenti kimliği de göz önüne alındığında tiyatro binasının MS III. yüzyıl öncesi inşa edilmiş olabileceği söylenebilir.

31 I.Mus.Iznik 64 ve 554. Bu yazıtlara dayalı olarak adı geçen phylenin kuruluş tarihi İmparator Aurelianus'un 272 yılında Palmyra seferi sırasında Bithynia'dan geçişiyle ilişkilendirilmiştir, bkz. Fredrich 1905, 412-413 nr. 2; Jones 1987, 352.

32 Marek 2002, 32-33 l. 30.

33 Marek 2002, 45 ve dipnot 101. Kunnert 2012, 78, 83'te Marek'in tespitinin haklılığı vurgulanmaktadır.

Levha 1: Zeus Epikarpios'a
adak yazıtı

Levha 2: Epekoos'a adak yazıtı

Levha 3: Tiyatro altarının ön cephesi

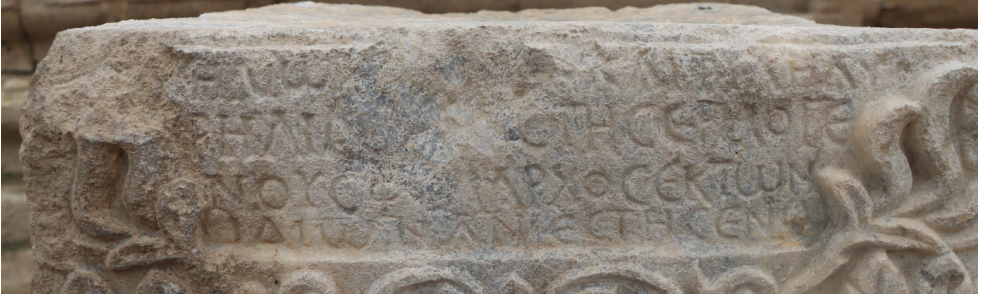
Levha 4: Sancak betimli sol cephe

Levha 5: Çelenk motifli sağ cephe

Levha 6: Arka cephe

Levha 7: Altarın ön cephe alınlığındaki adak yazıtı

Levha 8: Sol cephedeki sancak yazıtı

Kaynakça

BE Bulletin épigraphique in Revue des études grecques, Paris 1888 –.

IGR Inscriptiones graecae ad res romanas pertinentes, Paris 1906-1927.

MAMA Monumenta Asiae Minoris Antiqua, I-XI, London 1928-2013.

SEG Supplementum Epigraphicum Graecum, Leiden 1923 –.

Alkan – Işık 2020

Alkan, M. – Işık, İ., “Doğu Lykaonia’dan Yeni Hristiyanlık Dönemi Yazıtları”, Cedrus VIII, 531-545.

Alkan – Işık 2020

Alkan, M. – Işık, İ., “Savatra Antik Kenti’nden Yeni Adak Yazıtları”, Olba XXIX, 457-474.

Berthou 2023

Berthou, A., Divinités et cultes en Cilicie: les dynamiques religieuses et culturelles dans une région-frontière. Bordeaux.

Chaniotis 2010

Chaniotis, A., “Epigraphic Bulletin for Greek Religion 2007 (EBGR 2007)”, Kernos 23, 262-323.

Corinth VIII.2

A. B. West, Corinth. Results of excavations conducted by The American School of Classical Studies at Athens VIII, II. Latin inscriptions 1896-1926, Cambridge-Massachusetts 1931.

Cronin 1902

Cronin, H. S., “First Report of a Journey in Pisidia, Lycaonia, and Pamphylia. II”, The Journal of Hellenic Studies 22, 339-376.

Cumont 1902

Cumont, F., “Nouvelles Inscription du Pont”, Revue des Études Grecques 15, 311- 335.

Dean 1918

Dean, L. R., “Latin Inscriptions from Corinth”, American Journal of Archaeology 22/2, 189-197.

Fredrich 1905

Fredrich, C., “Zwei Inschriften aus Bithynien”, Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts, Athenische Abteilung 30, 412-413.

Hicks 1891

Hicks, E. L., “Inscriptions from Western Cilicia”, The Journal of Hellenic Studies 12, 225-273.

I. Cilicie

Dagron, G. – Feissel, D. Inscriptions de Cilicie, Paris 1987.

I. Mus. Iznik

Şahin, S. Katalog der antiken Inschriften des Museums von Iznik (Nikaia)/İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu, Teil/Kısım I (Inschriften Griechischer Städte aus Kleinasien 9), Bonn 1979.

Işık – Akbulut – Büyükaslan 2023

Işık, İ. – Akbulut, E. Z. – Büyükaslan, Ş., “Savatra'da Men Kültü”, G. Gürçay – Kh. Manafidizaji (Eds.), Selçuk 8. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi/Selcuk 8th International Conference on Social Sciences May 19 – 21 2023. Konya, 26-34. (internet erişim adresi: <https://www.selcukonresi.org>).

I. Westkilikien Rep.

Hagel, S. – Tomaschitz, K. Repertorium der westkilikischen Inschriften nach den Scheden der Kleinasiatischen Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften (Denkschr. Akad. Wien, Phil.-Hist. Kl. Band 265; ETAM 22), Wien 1998.

Jessen 1905

Jessen, O., “Epekoos (Ἐπήκοος)”, Pauly-Wissowas Realencyclopädie V/2, Stuttgart, 2731-2732.

Jessen 1907

Jessen, O., “Epikarprios (Ἐπικάρπιος)”, Pauly-Wissowas Realencyclopädie VI/1, Stuttgart, 112.

Jones 1987

Jones, N. F., Public Organization in Ancient Greece: A Documentary Study, Philadelphia.

Kunnert 2012

Kunnert, U., Bürger unter sich. Phylen in den Städten des kaiserzeitlichen Ostens (Schweizerische Beiträge zur Altertumswissenschaft, Band 39). Basel.

Marek 1993

Marek, Ch., Stadt, Ära und Territorium in Pontus-Bithynia und Nord-Galatia (Ist. Forsch. 39). Tübingen.

Marek 2002

Marek, Ch., “Die Phylen von Klaudioupolis, die Geschichte der Stadt und die Topographie Ostbithyniens”. Museum Helveticum 59/1, 31–50.

Mendel 1901

Mendel, G., “Inscriptions de Bithynie”, Bulletin de Correspondance Hellénique 25, 5-92.

Robert 1955

Robert, L., Hellenica X: Recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques, Paris.

Robert 1962

Robert, L., Villes d'Asie Mineure. Études de géographie ancienne. Paris.

Robert 1965

Robert, L., Hellenica XIII: Recueil d'épigraphie, de numismatique et d'antiquités grecques, Paris.

Schwabl 1972

Schwabl, H., “Zeus (Zeus I. Epiklesen)”, Pauly-Wissowas Realencyclopädie X/A, München, 253-376.

Sterrett 1888

Sterrett, J. R. S., *An Epigraphical Journey in Asia Minor* (Papers American School of Classical Studies at Athens 2, 1883/1884). Boston.

St.Pont. III

J. G. C. Anderson – F. Cumont – H. Grégoire, *Studia Pontica III. Recueil des inscriptions grecques et latines du Pont et de l'Arménie*, Bruxelles 1910.

Şahin 2007

Şahin, H., "Eine neue Weihinschrift für Zeus Epikarpios aus dem Mittleren Rauhen Kilikien", *Epigraphica Anatolica* 40, 35-40.

Şahin 2012

Şahin, H., "Korykion Antron'daki Tapınak Zeus Tapınağı mıdır?", *Adalya* XV, 65-79.

Weinreich 1912

Weinreich, O., "Theoi Epekooi", *Mitteilungen des kaiserlich deutschen archäologischen Instituts, Athenische Abteilung* 37, 1-68.

Seleucia | Sayı XV | Mayıs 2025

Doğu Dağlık Cilicia Mimari Plastiği Bağlamında
Olba'dan Bir Grup Buluntu

*A Group of Finds from Olba in the Context of
Architectural Decoration in Eastern Rough Cilicia*
Emel Erten – Yavuz Yeğin

9

Su Kemerlerinin Ötesinde: Kırsalda Roma Yaşamı ve
Mimarisi

*Beyond the Reach of the Aqueducts: Roman Lives and
Architecture in the Countryside*
Fikret Yegül

33

Juliana Anicia: "A Building Loving Woman"
Gender and Construction in Constantinople

*Juliana Anicia: "Yapı İşlerini Seven bir Kadın":
Constantinopolis'te Toplumsal Cinsiyet ve İnşaat Faaliyetleri*
Diane Favro

55

Boncuk ve Vazo Yapımı Dışında
Tunç Çağı'nda Camın Farklı Kullanım Biçimleri
Different Uses of Glass in the Bronze Age
Other than Beads and Vessels
Emel Erten

71

Savatra'dan Yeni Adak Yazıtları
New Votive Inscriptions from Savatra
Mehmet Alkan – İlker Işık

93

Tyana Geç Antik Sur Duvarında Ele Geçen Bir
Define Hakkında İlk Değerlendirmeler
*First Evaluations of a Hoard Discovered in the Tyana
Fortress Wall*

Hüsamettin Hayri Şener

107

Gaziantep Gerçin Höyük'ten Savaş Arabası Şeklinde
Bir Kaide

A Chariot-Shaped Base from Gerçin Höyük, Gaziantep
Tımur Demir – Özgür Çomak

121

Tarsus'da Türk İslam Dönemi Mihrapları
The Mihrabs of Turkish-Islamic Period in Tarsus
Mustafa Kaya

139

Aizanoi Tiyatrosu'nun Scaenae Frons Düzeninin
Anadolu'daki Benzer Tiyatro Örnekleriyle Karşılaştırılması
*Comparison of the Scaenae Frons Order of the Aizanoi
Theatre with Similar Theatre Examples in Anatolia*
Fikret Özbay – İrem Kaya Yuki

161

Eski Çağ ve Geç Antik Çağ Yazılı Kaynaklarında
Zephyrium

Zephyrium in Ancient and Late Antique Written Sources
Muzaffer Yılmaz

183

Batı Karadeniz'de Protohistorik Dönemlere Ait Yeni
Veriler

*Recent Archaeological Evidence from the Protohistoric
Periods of the Western Black Sea Region*

Emrullah Kalkan - Yunus Emre Sevinç

193

Anamur'da Ortagonuş (Bahçegonuş) Hanı ve Çeşmesi
Ortagonuş (Bahçegonuş) Inn and Fountain in Anamur
Halil Sözlü – Sultan Eren

213

Ardahan'ın Hanak İlçesindeki Veli Kalesi
Veli Fortress in Hanak District of Ardahan
Özlem Oral

227

Roma Dönemi'nde Phokaia'yı Etkileyen
Depremlerdeki Arkeolojik İzler

*Archaeological Traces of Earthquakes Affecting Phokaia
In the Roman Age*

Sabri Arıcı

243

Eagle Figurine With Gold Medallion Holding a Ram
From Burdur Museum

Burdur Müzesi'nden Koç Tutan Altın Madalyonlu

Kartal Figürini

Salih Soslu

259

Antik Kaynaklar, Antropolojik ve Arkeolojik Veriler
Işığında Eski Çağ'da Dövme

*Tattooing in Antiquity in the Light of Ancient Literature,
Anthropological and Archaeological Data*

Ahmet Emirhan Bulut

287

Samsun, Bafra'daki Roma Dönemi Taş Sanduka
Mezarları ve Buluntularının Değerlendirilmesi

*An Evaluation of the Roman Period Stone Cist Graves
and Their Findings from Bafra, Samsun*

Orhan Alper Şirin

321

Aizanoi Kadoi ve Kotiaecion'dan Yün Üretimine İlişkin
Arkeolojik İzler

*Archaeological Evidence of Wool Production from
Aizanoi, Kadoi and Kotiaecion*

Aslıhan Özbay

347

Seyitömer Höyük'ten Ele Geçen Bir Grup Bıçak
A Group of Knives Found at Seyitomer Mound

Rana Başkurt Usta – Hüseyin Usta

367

Traianus'un Doğu Seferine İlişkin Arkeolojik Kanıtlar
Archaeological Evidence of Trajan's Eastern Campaign

Burak Erdem

383

Alahan Manastırı Mağara – Kilisesi
Cave-Church in Alaban Monastery

Murat Özyıldırım - Yavuz Yeğin

397

ISSN 2148-4124

ISBN 978-625-6925-83-0

9 786256 925830

